

УДК 657:336.71
JEL M40; Q5

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЙНОСТІ ФІНАНСОВОЇ І СТАТИСТИЧНОЇ ЗВІТНОСТІ У СФЕРІ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

Л. Петришин, д. е. н.

ORCID ID: 0000-0002-2124-830X

Львівський національний університет імені Івана Франка

Р. Таратула, д. е. н.

ORCID ID: 0000-0002-6943-382X

Львівський національний університет природокористування

Н. Лобода, к. е. н.

ORCID ID: 0000-0003-3522-8139

Львівський національний університет імені Івана Франка

Н. Жидовська, к. е. н.

ORCID ID: 0000-0002-1883-5992

Львівський національний університет природокористування

<https://doi.org/10.31734/economics2025.32.015>

Петришин Л., Таратула Р., Лобода Н., Жидовська Н. Підвищення якості та інформаційності фінансової і статистичної звітності у сфері землекористування

Досліджено проблеми адаптації показників звітності суб'єктів землекористування для потреб управління земельними ресурсами, інтерпретацію інформації про земельні ресурси у зручній формі для оперативного аналізу і контролю. Визначено, що важливою функцією інформаційного забезпечення управління земельними ресурсами є функція стеження (вимірювання), яка реалізується за допомогою формування й аналізу показників (індикаторів) землекористування. Отож, забезпечення ефективного управління земельними ресурсами вимагає формування адекватної вимогам часу обліково-аналітичної системи суб'єктів землекористування. Саме в цій системі формується інформація, необхідна для планування, прогнозування, організації, контролю та охорони у сфері збалансованого землекористування. Облікові та аналітичні дані, необхідні для прийняття ефективних управлінських рішень, передбачають упорядкування інформаційних матеріалів та їхнє відображення у фінансовій і статистичній звітності суб'єктів землекористування. Загалом така звітність повинна містити деталізований список відповідних показників і даних щодо стану угідь, користування якими має гарантувати адекватні, реальні та об'єктивні результати оцінювання функціонування суб'єктів землекористування. Представлено та узагальнено результати відображення земельних ресурсів у фінансовій звітності суб'єкта господарювання відповідно до чинного нормативно-методичного забезпечення та національних стандартів бухгалтерського обліку. З метою більш повного відображення характеристик земельних ресурсів у процесі підготовки фінансової звітності, формування достовірного інформаційного базису для задоволення інтересів суб'єктів управління земельними ресурсами, у статті запропоновано внести доповнення до форм фінансової звітності за напрямками підвищення їх інформаційної місткості у сфері землекористування. Досліджено інтегровану звітність, яка є найефективнішим інструментом підвищення прозорості звітності, що з'єднує різноманітну інформацію про земельні ресурси у зрозумілій і зручній для користувача формі, та запропоновано запровадити інтегровану форму статистичного спостереження за земельними ресурсами «Основні показники стану та використання земельних ресурсів». Застосування вказаної форми статистичної звітності у сфері землекористування дасть змогу розробити єдину макрорівневу інформаційну систему, яка відображатиме кількісно-якісний стан земель, а також формуватиме відповідне підґрунтя для об'єктивного інформаційного базису в процесі визначення ринкової ціни землі.

Ключові слова: фінансова звітність, статистична звітність, інтегрована звітність, грошова оцінка земельних активів, земельні ресурси, сільськогосподарські землі, землевласники та землекористувачі, ринкова ціна землі.

Petryshyn L., Taratula R., Loboda N., Zhydovska N. Improving the quality and information content of financial and statistical reporting in the field of land use

The purpose of this article is to examine the challenges of adapting reporting indicators for land use entities to enhance land resource management. This involves interpreting information about land resources in a way that facilitates operational analysis and control. An important aspect of effective land resource management is the function of monitoring, which is

achieved through the collection and analysis of land use indicators. To ensure effective management, it is essential to establish an accounting and analytical system for land use entities that meets contemporary requirements. This system will provide the necessary information for planning, forecasting, organisation, control, and protection in the pursuit of balanced land use. The accounting and analytical data required for making sound management decisions should be organised and reflected in the financial and statistical reports of land use entities. Overall, such reports should include a comprehensive list of relevant indicators and data concerning land conditions. This will ensure that assessments of land use entities are adequate, real, and objective. This article summarises the findings regarding how land resources are presented in the financial statements of business entities, in accordance with current regulatory frameworks and national accounting standards. To better represent the characteristics of land resources in financial reporting and to build a reliable information base that meets the needs of land resource management, the article suggests enhancing financial reporting forms to improve their informational value related to land use. Integrated reporting is explored as an effective tool for increasing transparency by merging various information about land resources into a clear and user-friendly format. The article proposes introducing an integrated statistical observation form titled "Main Indicators of the State and Use of Land Resources." Utilising this form of statistical reporting in land use will help create a cohesive, macro-level information system that reflects both the quantitative and qualitative status of the land. Additionally, it will establish a solid foundation for determining accurate market prices for land.

Keywords: financial reporting, statistical reporting, integrated reporting, monetary valuation of land assets, land resources, agricultural land, landowners and land users, market price of land.

Постановка проблеми. Повномасштабна військова агресія Російської Федерації в Україні призвела до значних економічних та фінансових втрат. У результаті війни Україна зіткнулася з багатьма проблемами: руйнування інфраструктури, обстріли, окупація, зупинка підприємств, міграція, логістичні збої, гуманітарні кризи [1]. Уряд України з початком повномасштабного вторгнення переглянув законодавчі акти різних сфер. Зміни стосуються передусім складу та термінів подання фінансової звітності вітчизняними підприємствами, які в умовах воєнного стану обрали загальну або спрощену систему оподаткування [2].

Протягом першого року війни було зафіксовано, що окремі суб'єкти господарювання (особливо сільськогосподарські підприємства) втратили частини бізнесу або тимчасово припинили їхню діяльність. Нові умови вплинули на всі сфери життя підприємств, у тому числі на ведення обліку та формування звітності. Оскільки забезпечення якості бухгалтерської інформації, відображеної у звітності, є одним із найважливіших у взаємодії підприємства із зацікавленими користувачами, визначення проблеми адаптація показників звітності суб'єктів землекористування для потреб управління земельними ресурсами, інтерпретація інформації про земельні ресурси у зручній формі для оперативного аналізу та контролю актуальні сьогодні.

Важливою функцією інформаційного забезпечення управління земельними ресурсами є функція стеження (вимірювання), яка реалізується за допомогою формування й аналізу показників (індикаторів) землекористування. У зв'язку з цим забезпечення ефективного управління земельними

ресурсами вимагає формування адекватної вимогам часу обліково-аналітичної системи суб'єктів землекористування. Саме в цій системі формується інформація, необхідна для планування, прогнозування, організації, контролю та охорони у сфері збалансованого землекористування.

Облікові та аналітичні дані, необхідні для прийняття ефективних управлінських рішень, передбачають упорядкування інформаційних матеріалів та їх відображення у фінансовій і статистичній звітності суб'єктів землекористування. Загалом така звітність повинна містити деталізований список відповідних показників та даних щодо стану угідь, користування якими має гарантувати адекватні, реальні та об'єктивні результати оцінювання функціонування суб'єктів землекористування [3]. Тому дуже актуальним питанням є консолідація обліково-аналітичної інформації щодо земельних ресурсів для забезпечення прийняття дієвих управлінських рішень. Це натомість зумовлює трансформацію основних імперативів і норм щодо функціонування системи бухгалтерського обліку, а також фінансової та статистичної звітності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок щодо вдосконалення процесу складання фінансової звітності та обліку земельних ресурсів зробили такі вчені, як: Безручук С. Л. [2], Жук В. М. [3], Нечипорук Н. В. [5], Правдюк Н. Л. [6], Правдюк А. Л. [6], Новаковський Л. Я. [7], Сисак Е. О. [8], Белінська С. М. [9], Чумак О. В. [11] та інші. Віддаючи належне науковим напрацюванням учених у дослідженні означеної проблематики та високо оцінюючи їх внесок, варто все-таки зауважити, що на сьогодні про-

блеми адаптації показників звітності суб'єктів землекористування для потреб управління земельними ресурсами, інтерпретація інформації про земельні ресурси у зручній формі для оперативного аналізу та контролю вирішені не сповна та вимагають подальшого вивчення.

Постановка завдання. Наше завдання – консолідація обліково-аналітичної інформації щодо земельних ресурсів для забезпечення прийняття дієвих управлінських рішень. Це своєю чергою зумовлює трансформацію основних імперативів та норм щодо функціонування системи бухгалтерського обліку, а також фінансової та статистичної звітності.

Виклад основного матеріалу. Потреба в поєднанні обліково-аналітичних даних з метою досягнення ефективності ухвалених управлінських рішень визначає подальшу трансформацію фінансової звітності і, відповідно, вимог до бухгалтерського обліку, як інформаційного базису відображення стану та ефективності використання земельних ресурсів суб'єктів господарювання.

Попередній моніторинг – первинна складова формування структури документованого представлення результатів господарської діяльності. З огляду на ступінь організації та розробки процедури попереднього моніторингу, визначаються ґрунтовність і об'єктивність облікових даних, що надається усім зацікавленим користувачам фінансової звітності. У підсумку проведення процедури попереднього моніторингу формується відповідний документ з обов'язковим урахуванням нормативно-правових положень у досліджуваній площині [4; 5]. Низка вчених висувають пропозиції про введення в дію окремого стандарту, який би враховував специфічні особливості землі як об'єкта обліку.

Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи (ч. 1 ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV). Первинним документом, на підставі якого підприємства відображають вартість такого активу, як земельна ділянка, у бухгалтерському обліку, є звіт про проведення експертної грошової оцінки земельної ділянки. Тобто для відображення вартості земельних ділянок та права користування земельними ділянками в бухгалтерському обліку проводять їх експертну грошову оцінку (абз. 8 ч. 2 ст. 13 Закону України «Про оцінку земель» від 11.12.2003 р. № 1378-IV). Під нею розуміють результат визначення вартості земельної ділянки та пов'язаних із нею прав оцінювачем (експертом із

питань оцінки земельної ділянки) зі застосуванням сукупності підходів, методів та оцінкових процедур, що забезпечують збір й аналіз даних, проведення розрахунків і оформлення результатів у вигляді звіту (абз. 7 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про оцінку земель»).

Сьогодні земельні ресурси у фінансовій звітності суб'єкта господарювання відображають відповідно до чинного нормативно-методичного забезпечення та національних стандартів бухгалтерського обліку (табл. 1).

Аналізуючи дані табл. 1, можна дійти висновку про доволі низький рівень інформаційного наповнення структури фінансової звітності підприємств у сфері земельних відносин. Це спричинено дублюванням об'єктів обліку означеної сфери, які відображено у низці звітних статей без відповідних уточнень та наголошень на цьому. Балансові дані щодо обліку земель відображено у структурі як оборотних, так і необоротних активів, що не надає розгорнутих даних про ціну угідь, права володіння чи користування ними [6].

Виокремлення у структурі необоротних активів права землекористування теж не відображається відповідним чином, тож неможливо виявити, у який спосіб та на підставі якої угоди використовується відповідна земельна площа (оренда, суперфіцій, емфітевзис, сервітут тощо).

Окрім цього, інформація, яка формується у фінансовій звітності та бухгалтерському обліку про земельні ресурси, не надає правильного відображення ціннісних характеристик того чи іншого виду угідь, а також їхнього потенціалу, з метою подальшого використання та одержання прибутку.

Отож, бухгалтерський облік земельних ресурсів має оптимізувати, структурувати та впорядкувати відповідні дані для визначення саме товарно-вартісних якостей тих чи інших земельних ділянок. Наприклад, у багатьох розвинених країнах світу землю відносять до основного капіталу. За різними класифікаційними ознаками її зараховують до матеріальних довготермінових активів, які не амортизуються, мають здатність відтворюватися (природна родючість) і навіть за певних умов поліпшувати таку відтворювальну здатність [8].

У вітчизняній практиці брак уточнених даних щодо земельних ресурсів у структурі балансу та відбиття цінних характеристик земель на економічному оцінюванні вартості підприємництва спричинює неможливість забезпечення ґрунтовного їх відображення у процесі формування фінансової звітності.

Інформаційна місткість чинної фінансової звітності у сфері землекористування

Номер та назва рядка	Об'єкти обліку	Розкриття інформації про земельні ресурси
Баланс (Звіт про фінансовий стан)		
1000 «Нематеріальні активи»	Вартість об'єктів бухгалтерського обліку, які віднесені до складу нематеріальних активів	Право постійного користування земельною ділянкою
1010 «Основні засоби»	Вартість активів, які віднесені до основних засобів	Витрати на капітальне поліпшення земель
1015 «Інвестиційна нерухомість»	Вартість активів, які віднесені до складу інвестиційної нерухомості	Земельні ділянки, визнані інвестиційною нерухомістю
1100 «Запаси»	Вартість активів, які визнаються запасами	Земельна ділянка, переведена до складу необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)		
2120 «Інші операційні доходи»	Інші доходи від операційної діяльності підприємства у звітному періоді	Дохід від продажу власних земельних ділянок; дохід від операційної оренди земельних ділянок
2130 «Адміністративні витрати» 2150 «Витрати на збут»	Понесені у звітному періоді адміністративні витрати та витрати на збут	Амортизація витрат на капітальне поліпшення земель; орендна плата, земельний податок
Примітки до річної фінансової звітності		
Розділ I. Нематеріальні активи Рядок 020 «Права користування майном»	Права користування майном (право користування земельною ділянкою, будівлею тощо)	Право постійного користування земельною ділянкою
Розділ II. «Основні засоби» Рядок 100 «Земельні ділянки»	Первісна вартість, надходження, вибуття, зміни за рік, передача в операційну оренду земельних ділянок	
Рядок 105 «Інвестиційна нерухомість»	Первісна вартість, надходження, вибуття, зміни за рік, передача в операційну оренду об'єктів інвестиційної нерухомості, у тому числі земельних ділянок	
Рядок 110 «Капітальні витрати на поліпшення земель»	Первісна вартість, надходження, вибуття, зміни за рік капітальних витрат на поліпшення земель	
Розділ VIII. «Запаси» рядок 910 «Товари»	Вартість усіх видів товарів підприємства на кінець року	Вартість земельної ділянки, переведеної до складу необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу

Джерело: сформовано за даними [7]

Дослідивши землю як об'єкт фінансової звітності, вважаємо за доцільне відображати вартість земельних ресурсів у складі необоротних активів окремим рядком (наприклад, 1004 «Земельні активи»), і відповідно враховувати їх у бухгалтерському обліку на окремому синтетичному рахунку «Земельні активи», до якого будуть відкриватися рахунки другого і третього порядку. Зокрема «Земельні ресурси», якщо земельна ділянка використовується в господарській діяльності на правах

приватної власності, «Права користування земельними ресурсами», якщо земельна ділянка використовується на правах користування (оренда, суперфіцій, емфітевзис, сервітут тощо).

Так, сьогодні земельна ділянка, яку придбали для використання суб'єктом господарювання, набуває статусу основного засобу. Витрати, пов'язані з її придбанням і доведенням до стану, в якому земельна ділянка може використовуватись за призначенням, капіталізуються на субрахунок

152 «Придбання (виготовлення) основних засобів», а потім формують первинну вартість такої ділянки. Проте, незважаючи на те, що земельна ділянка є основним засобом і відображається на субрахунку 101 «Земельні ділянки», з урахуванням положень пп. 138.3.1 п. 138.3 ст. 138 Податкового кодексу України, вартість земельних ділянок та природних ресурсів не підлягає амортизації в податковому обліку. Окрім того, згідно з п. 22 НП(С)БО 7 «Основні засоби», амортизація вартості земельної ділянки як окремого об'єкта основних засобів не нараховується. Якщо земельну ділянку придбали суто з метою її подальшого перепродажу, то вона отримує статус нерухомості, яка утримується для продажу, за правилами, встановленими п. 1–4 розділу II НП(С)БО 27. У такому разі всі витрати, пов'язані з її придбанням і доведенням до передпродажного стану, обліковуються на дебеті субрахунку 286 «Необоротні активи, які утримуються для продажу».

Виокремлення земельних ресурсів як самостійного рахунку надасть можливість деталізувати цей актив у структурі майнового оцінювання земель. Оскільки земельні ресурси не підлягають амортизації, виокремлення об'єктів із блоку основних засобів, що амортизуються, точніше систематизує бухгалтерський облік у сфері земельних відносин. Тож з'являється перспектива для впорядкування облікової системи щодо окремого об'єкта. Водночас вбачається, що аудит цього виокремленого рахунку, а також реалізація контрольної функції державою в аспекті використання інструментів фінансово-регулюючого впливу, стануть об'єктивнішими, ґрунтовнішими та укомплектованішими.

Функціонуючої системи відображення даних про земельні угіддя, які перебувають у користуванні певних підприємств (оренда, суперфіцій, емфітевзис, сервітут тощо), нині в нашій країні немає. З огляду на рівень деталізації інформації про земельні активи, яку, на нашу думку, необхідно відобразити для користувачів, доцільно розкривати в складі приміток до фінансової звітності. Тож пропонуємо доповнити форму 5 «Примітки до річної фінансової звітності» розділом «Земельні активи», де відображати активи на праві власності та користування (оренда, суперфіцій, емфітевзис, сервітут тощо). Така інформація про землю дозволяє користувачам отримати дані про земельні ділянки, одержані у тимчасове користування суб'єктом господарювання, з урахуванням специ-

фіки та обмежень кожного виду права користування чужим майном. Деталізована інформація про земельні ділянки, які перебувають у користуванні певних підприємств (оренда, суперфіцій, емфітевзис, сервітут тощо), надає можливість вільного доступу до отримання вичерпних даних у цьому аспекті, що є основою для ухвалення ефективних рішень у сфері управління земельними ресурсами.

У міжнародній практиці Примітки до фінансової звітності є чи не найважливішою складовою звітної інформації будь-якого підприємства. Адже саме завдяки їм користувачі згаданої звітності можуть почерпнути детальні відомості про результати господарювання підприємства та визначити рівень інвестиційної привабливості останнього.

Враховуючи вищезазначені аргументи та пропозиції, а також із метою більш повного відображення характеристик земельних ресурсів у процесі підготовки фінансової звітності, формування достовірного інформаційного базису для задоволення інтересів суб'єктів управління земельними ресурсами пропонуємо внести доповнення до форм фінансової звітності за напрямками підвищення їх інформаційної місткості у сфері землекористування (табл. 2).

Отже, фінансова звітність суб'єктів господарювання є одним із головних інструментів інформаційного забезпечення управління земельними ресурсами. Підвищення ролі земель у питомій вазі вітчизняного економічного розвитку, збільшення переліку господарських функцій у сфері землекористування є основними базисними умовами для активізації вимог до переконливості, прозорості, логічності, виразності та уточнення даних щодо стану земель.

Аналіз методологічного забезпечення обліку земель в Україні дав змогу визначити низку проблем інформаційного змісту, зокрема [9–13]:

- ведення обліку земель лише в кількісному вимірі;
- суперечності термінології та обліку земель різного цільового призначення в земельно-статистичній звітності суб'єктів землекористування;
- недотримання нормативної методології обліку на різних рівнях ведення ДЗК;
- відсутність інформації про вартість земельних ресурсів з урахуванням їхньої площі за земле-власниками та землекористувачами з урахуванням цільового призначення цих земель;

Таблиця 2

Напрями підвищення інформаційної місткості фінансової звітності у сфері землекористування

Номер та назва рядка	Об'єкти обліку	Характеристика
Баланс (Звіт про фінансовий стан)		
1004 «Земельні активи»	Вартість земельних активів	Забезпечення реалізації контрольної функції бухгалтерського обліку, а також якісних вимог та принципів складання фінансової звітності
Примітки до річної фінансової звітності		
Розділ II. Земельні активи	Вартість земельних активів	Забезпечення реалізації обліково-аналітичної функції, зокрема щодо формування інформації про наявність, динаміку та структуру земельних ресурсів, які перебувають у власності чи користуванні суб'єкта господарювання
200 Земельні ресурси	Вартість земельних активів на правах власності з метою використання суб'єктом господарювання	
210 Капітальні витрати на поліпшення земель	Первісна вартість, надходження, вибуття, зміни за рік капітальних витрат на поліпшення земель	
220 Права користування земельною ділянкою	Вартість земельних активів на правах користування земельною ділянкою	
2021 Права користування земельною ділянкою		
2022 Оренда		
2023 Емфітевзис		
2024 Суперфіцій		
2025 Сервітут		

Джерело: сформовано авторами

- відсутність інформації про кількість та вартість трансакцій із землею, зокрема щодо купівлі-продажу, оренди тощо;
- відсутність інформації про витрати на капітальне поліпшення земельних ділянок;
- ненадійність даних обліку земель за формами власності та суб'єктами землекористування.

Одним із головних недоліків як колишньої статистичної звітності щодо кількісного обліку земельних ресурсів, так і чинної – адміністративної, є їхній розподіл за власниками і землекористувачами в одній групі. На нашу думку, облік земель окремо за власниками і користувачами дасть змогу приймати більш ефективні управлінські рішення у сфері землекористування, зокрема щодо контролю за використанням земель та фіскального регулювання.

З метою оцінки рівня підвищення якісних показників земельних ресурсів запропоновано відображати в статистичному обліку відомості про витрати на капітальне поліпшення земельних ділянок.

Загалом варто сформулювати відповідну впорядковану сукупність показників, які, з огляду на їхню засадничу новизну, відобразатимуть якісні

властивості земельних ресурсів, розподіл угідь за землевласниками та землекористувачами, а також допоможуть здійснювати обґрунтований розмір земельної плати, яка є беззаперечною складовою ринкових перетворень. Водночас треба переформатувати не обсяг показників, відображених у бухгалтерській звітності, а поліпшити якісну складову, тобто ступінь їхньої інформаційної аналітичності, визначивши у структурі фінансово-статистичних звітних даних.

В країнах ЄС для цілей статистичних спостережень земля поділяється на два взаємопов'язані поняття: територія, що належить до біофізичного покриву (наприклад, під сільськогосподарськими культурами, травами, широколистяними лісами або населеними пунктами); землекористування, яке вказує на соціально-економічне використання земель (наприклад, сільське господарство, лісове господарство, зони відпочинку або побутового використання).

Останніми роками активно розвивається концепція інтегрованої звітності. Така концепція – процес, у результаті якого суб'єкт звітності пред'являє інформацію у вигляді періодичного

звіту, що з'єднує в собі різну інформацію, наприклад, фінансову і статистичну, екологічну і фінансову тощо. Її також характеризує стратегічно спрямований фокус розкриття інформації [14].

Враховуючи, що сьогодні інтегрована звітність є найефективнішим інструментом підви-

щення прозорості звітності, що з'єднує різноманітну інформацію про земельні ресурси у зрозумілій і зручній для користувача формі, пропонуємо запровадити інтегровану форму статистичного спостереження за земельними ресурсами «Основні показники стану та використання земельних ресурсів» (табл. 3).

Таблиця 3

Структура статистичної форми звітності «Основні показники стану та використання земельних ресурсів»

Розділ	Характеристика
Відомості про землі та земельні ділянки за цільовим призначенням і формами власності	Відображає розподіл земель за категоріями, земельних ділянок за їхнім цільовим призначенням, за формами власності на землю, кількість власників, кількість користувачів, кількість і площу земельних ділянок
Відомості про землі та земельні ділянки за цільовим призначенням та видами угідь	Відображає розподіл земель та земельних ділянок за їхнім цільовим призначенням, за видами земельних угідь, кількість власників, кількість і площу земельних ділянок
Відомості про землі та земельні ділянки за власниками та користувачами	Відображає кількість власників, кількість користувачів, кількість і площу земельних ділянок, що перебувають у власності та користуванні фізичних та юридичних осіб, за організаційними формами суб'єктів економіки, видами економічної діяльності, формами власності на землю окремо для кожного виду цільового призначення земель
Відомості про наявність зрошуваних та осушених земель	Відображає відомості про зрошувані та осушені землі, які входять до адміністративно-територіальних одиниць, у тому числі – у межах населених пунктів
Відомості про кількість (і вартість) різних типів трансакцій щодо земельних ділянок	Відображає відомості про загальну кількість і вартість трансакцій, а також за їхніми основними видами: купівля-продаж, оренда (чи інше право користування), спадщина, обмін, дарування, застава (іпотека). Ці відомості демонструють динаміку ринку та допомагають оцінити рівень його активності
Плата за користування землею	Відображає відомості про користування землею (орендна плата та податок)
Відомості про економічну і грошову оцінку земель	Відображає дані економічної, нормативної грошової та експертної оцінок для фіскального регулювання земельних відносин та економічного регулювання ринку земель
Відомості про якісні характеристики земель	Відображає дані бонітування ґрунтів, агрохімічної та еколого-агрохімічної оцінки земель, а також еколого-економічних показників землекористування з метою встановлення їхньої придатності для використання у різних сферах життя суспільства
Відомості про вартість земельних ресурсів	Відображає дані про вартість активів, за ціною оцінки земельних активів для постановки на баланс
Відомості про капітальні витрати на поліпшення земель	Відображає відомості про капітальні витрати на поліпшення земель

Джерело: сформовано авторами

Варто зазначити, що для формування ґрунтовної інформаційної бази про наявні земельні ресурси зовнішнім користувачам запропоновано надавати відомості про вартість земельних ресурсів не лише у фінансовій, а й у статистичній звітності.

Застосування вказаної форми статистичної звітності у сфері землекористування дасть змогу розробити єдину макрорівневу інформаційну систему, яка відображатиме кількісно-якісний стан земель, а також формуватиме відповідне підґрунтя для об'єктивного інформаційного базису в процесі визначення ринкової ціни землі.

Висновки. Облікові та аналітичні дані, необхідні для прийняття ефективних управлінських рішень, передбачають упорядкування інформаційних матеріалів та їхнє відображення у фінансовій та статистичній звітності суб'єктів землекористування. Така звітність є одним із головних інструментів інформаційного забезпечення управління земельними ресурсами. Підвищення ролі земель у питомій вазі вітчизняного економічного розвитку, збільшення переліку господарських функцій у сфері землекористування є основними базисними умовами для активізації вимог до переконливості, прозорості, логічності, виразності та уточнення даних щодо стану земель. Загалом така звітність повинна містити деталізований список відповідних показників і даних щодо стану угідь, користування якими має гарантувати адекватні, реальні та об'єктивні результати оцінювання функціонування суб'єктів землекористування.

Бібліографічний список

1. Bondaruk T., Medynska T., Nikonenko U., Melnychuk I., Loboda N. Fiscal policy as a guarantee of sustainable development under military conditions. *International Journal of Sustainable Development and Planning*. 2023. Vol. 18, No 4. Pp. 1097–1102.
2. Безручук С. Л., Петришин Л. П. Зміна якості бухгалтерської звітності в умовах війни. *Науковий журнал «БІЗНЕС ІНФОРМ»*. 2024. № 7. С. 355–362.
3. Обліково-аудиторське забезпечення розвитку земельних відносин: кол. монографія / В. М. Жук та ін. Київ: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2013. 238 с.
4. Нечипорук Н. В. Інформаційне забезпечення обліку земельних ресурсів: напрями удосконалення статистичної звітності. *Статистика України*. 2018. № 1. С. 24–29.
5. Нечипорук Н. В. Концептуальні засади облікової політики земельних ресурсів підприємства. *Scientific Light*. 2018. Vol. 1, № 15. P. 6–10.
6. Правдюк Н. Л., Правдюк А. Л. Посилення нормативів якості облікової інформації та її ролі в управлінні земельними ресурсами. *Економіка АПК*. 2018. № 10. С. 26–39.
7. Новаковський Л. Я., Олещенко М. А. Соціально-економічні проблеми сучасного землекористування: монографія. Київ: Урожай, 2009. 276 с.
8. Сисак Е. О. Концептуальні основи бухгалтерського обліку як елементу інформаційного забезпечення управління земельними ресурсами. *Економічні науки. Серія: Облік і фінанси*. 2012. Вип. 9 (3). С. 288–295.
9. Белінська С. М. Методичні засади обліку земельних ресурсів. *Агросвіт*. 2015. № 8. С. 46–48.
10. Бінчаровська Т. Концептуальні основи відображення земельних ресурсів у бухгалтерському обліку сільськогосподарських підприємств. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації: міжнар. зб. наук. праць*. 2016. Вип. 4. С. 36–40.
11. Чумак О. В. Обліково-правове підґрунтя формування інформаційного забезпечення щодо земельних ресурсів. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 6 (5). С. 37–41.
12. Шворак А., Кулинич М. Державне регулювання обліку кількості і якості земель на сучасному етапі розвитку аграрних відносин. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2019. № 1. С. 121–128.
13. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 5.08.2020 р. № 695. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>. (дата звернення: 12.01.2025).
14. Гуцуляк Г. Землеустрій сільських територій та формування оптимальної структури землекористування. *Землевпорядний вісник*. 2013. № 3. С. 46–48.

Стаття надійшла 16.01.2025